

DE OOGST

HJORTH ROSENFELDT BIJ UITGEVERIJ CARGO

Wat verborgen is

De discipel

Het familiegraf

Het stille meisje

De test

Hjorth Rosenfeldt

De oogst

Vertaald door
Corry van Bree

2021
AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © Michael Hjorth & Hans Rosenfeldt 2021

Published by agreement with Norstedts Agency

Copyright Nederlandse vertaling © 2021 Corry van Bree

Oorspronkelijke titel *Som man sår*

Oorspronkelijke uitgever Norstedts, Stockholm

Omslagontwerp Wil Immink Design

Omslagbeeld Wil Immink Design/iStock - Jason Blackeye/Unsplash

Foto auteurs Appendix Fotografi

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 031 0861 2

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

¹ Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (fsc®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Hang ze hoog
Hang ze langzaam
Maar hang ze hoog
Ik eis wraak
In alle vroegte
Geboren als dwaas

‘Töntarna’ – Kent

Hoelang was het geleden dat ze hier was weggegaan?

Jaren geleden. Maar hoeveel? In elk geval minder dan tien. Het was niet interessant. Ze had het gevoel dat het er net zo goed meer konden zijn toen ze het vertrouwde silhouet van de stad achter het raam van de bus zag opdoemen.

Wat deed ze hier?

Waarom ging ze terug?

Het was tien jaar geleden, maar kon haar dat iets schelen? Nee. Ze had helemaal geen belangstelling voor wat er was gebeurd met de negenentwintig mensen met wie ze gedwongen drie jaar in een klas had doorgebracht. Het liet haar koud wat ze tegenwoordig deden, of ze een gezin hadden, wat voor werk ze deden of waar ze woonden.

Ze had er lak aan. Ze had lak aan hen.

Bovendien kon ze zich niet voorstellen dat er iemand belangstelling voor haar had. Ze was voor geen van hen ooit belangrijk geweest. Zouden ze zich haar herinneren? Sommigen misschien wel. Dat zou wel moeten. Of zou je degenen die je gepest had vergeten? Bestonden ze alleen zolang je ze kon kwellen en verdwenen ze als je ze niet meer kon kwetsen? Misschien verdrongen nieuwe slachtoffers degenen die ze vroeger hadden gepest.

Wat deed ze hier?

Waarom ging ze terug?

Het was niet zo dat ze triomfantelijk terugkeerde om wraak te nemen. Ze zouden niet om haar heen komen staan of haar ineens fantastisch vinden omdat ze beroemd of succesvol was. Ze kwam niet terug om hun dat duidelijk te maken. Het lelijke eendje was niet in een zwaan veranderd, maar was alleen ouder en harder geworden.

Dus wat deed ze hier?

Waarom ging ze terug?

Misschien wilde ze alleen duidelijk maken dat ze leefde, dat ze terug durfde te komen, dat het hun niet was gelukt om haar te breken. Maar was dat zo? Wie weet hoe haar leven eruit had gezien als die jaren anders, beter, draaglijk waren geweest.

Zonder 'De Drie', die hadden besloten dat ze het niet eens waard was om zich aan te ergeren. Die haar behandelden alsof ze lucht was, alsof ze niets was.

Zonder de zwijgende meeloper, die zo onzeker was en zo bang om in eenzelfde situatie als zij te belanden, dat ze het pesten daarom mogelijk maakte.

Zonder Macke en Philip.

Nee, daar mocht ze niet aan denken. Nu niet. Nog niet. Ze verdrong alles: de gedachten, de namen, die avond. Ze zouden er zijn, herinnerde ze zichzelf. Ze zou ze terugzien. Vanavond. Op het feest of hoe je het moest noemen. Het was in elk geval geen hereniging. Je moest een bepaalde saamhorigheid gevoeld hebben om het als een hereniging te kunnen beschouwen. Maar ze zouden er zijn.

Misschien was de droom die telkens terugkeerde de reden waarom ze hiernaartoe ging.

Ze had de droom voor het eerst gehad tijdens de nacht nadat ze de uitnodiging had gekregen. Nadat ze had laten weten dat ze kwam, gebeurde het vaker. In de droom kreeg ze genoegdoening, kwam ze eindelijk voor zichzelf op, gaf ze hun wat ze verdienden. Soms was de droom zo echt, zo levendig, dat ze wakker werd met een gevoel van triomf, wat natuurlijk verdween zodra ze opstond en in de realiteit terugkeerde.

De bus passeerde de borden die vertelden dat ze Karlshamn in reden, dat ze terug was in de stad waaruit ze was vertrokken. Die ze had verlaten. Waaruit ze was gevluht. De knoop in haar maag waarvan ze had gedacht dat die het gevolg was van spijt en angst, was in werkelijkheid iets anders. Ze maakte zichzelf wijs dat het vastberadenheid en verwachting was. De haat die ze zo lang had

verdrongen, kwam langzamerhand terug. Ze besloot het gevoel te laten groeien.

Daarom ging ze terug.

Ze wist wat ze moest doen.

Terugslaan.

De Kungsgatan.

Angelica Carlsson probeerde niet eens om de tevreden glimlach op het moment dat ze de straat in reed te verdringen. Er waren grotere en luxere villa's, mooiere appartementen en woningen, exclusievere adressen in Karlshamn, maar na bijna vier maanden woonde ze min of meer in een groot driekamerappartement in de Kungsgatan en dat was helemaal niet slecht.

Honderdwaalf dagen nadat ze Nils had ontmoet.

Honderddertien dagen nadat ze met hem in contact was gekomen op een van alle datingsites waar ze was geregistreerd en die ze regelmatig bekeek. Hij was zeventien jaar ouder dan zij, zag er vriendelijk uit, was gescheiden en had een dochter die niet meer thuis woonde. Zijn profiel leek perfect, precies de soort man die ze zocht, maar daar kon ze natuurlijk niet zeker van zijn. Pas tijdens de vijfde, of misschien de zesde date beseftte ze dat ze de ware had ontmoet. Ze had verlegen naar beneden gekeken terwijl ze haar hand op de zijne had gelegd en had gezegd dat ze hoopte dat hij vaker met haar wilde afspreken, dat ze het fijn zou vinden als het... meer zou worden, als het 'zij' zou worden. Hij had een beetje gegeneerd gelachen en zou zijn armen in een afwerend gebaar gespreid hebben als ze een van zijn handen niet had vastgehad.

'Wat moet je in vredesnaam met mij?'

Ze zorgde ervoor dat de opborrelende blijdschap haar gezicht niet bereikte, keek met een ernstige blik naar hem en zei dat het een onnozele opmerking was, dat hij zichzelf tekortdeed terwijl hij een fantastische man was en dat ze daarom meer tijd met hem wilde doorbrengen. Hand in hand waren ze die avond naar zijn woning gegaan. Het was de eerste keer dat ze in het appartement in de Kungsgatan was geweest.

Een paar weken later liet ze Dick op het toneel verschijnen, haar ex-vriend, die een enorme klootzak was.

Neerslachtig en een beetje afwezig was ze na het werk naar Nils' appartement gegaan. Hij merkte natuurlijk dat er iets was, maar ze wilde er niet over praten, wilde hem er niet bij betrekken. Dat hield ze vol tot ze voelde dat hij er niet meer naar zou vragen, dat hij deed wat ze hem vroeg en het onderwerp liet rusten.

Op dat moment vertelde ze hem aarzelend alles.

De avond was overgegaan in de nacht toen ze eindelijk klaar was.

Toen wist Nils alles over hoe ze Dick had ontmoet toen ze jong en dom was, dat ze zijn ambitieuze, onrealistische plannen, krankzinnige stunts en zorgeloze levensstijl spannend had gevonden, maar dat hij achter het opgewekte, charmante uiterlijk een duistere, controlerende kant had. Terwijl de tranen over haar wangen stroomden vertelde ze dat ze na een paar jaar zwanger was geworden, dat Dick absoluut geen kinderen wilde en haar had gedwongen om tussen hem en de baby te kiezen, en hoe hij haar maar een paar maanden na de abortus had gedumpt. Nils had haar in zijn armen gehouden. Ze had haar tranen gedroogd en liet zich troosten. Ze had zich afgevraagd hoe ze verder moest gaan, maar hij had haar geholpen door te vragen waarom ze juist vandaag, juist nu aan Dick dacht.

Was er iets gebeurd? Had hij contact met haar opgenomen?

Ja, dat had hij inderdaad.

Een paar jaar geleden was hij teruggekomen in haar leven, zei ze. Hij had gezegd dat hij haar miste, dat hij spijt had van de manier waarop hij haar had behandeld, dat hij had ingezien hoe slecht hij zich had gedragen. Hij was volwassen geworden en had haar gesmeekt om samen verder te gaan. Ze had toegegeven, had geloofd dat hij inderdaad was veranderd, dat hij haar de geborgenheid zou kunnen geven die ze zocht.

Het was goed begonnen. Na een halfjaar besloten ze om een appartement in Göteborg te kopen en te gaan samenwonen, maar na een paar maanden was zijn jaloerse, controlerende kant lang-

zamerhand weer tevoorschijn gekomen, tot die de overhand kreeg. Deze keer werd hij gewelddadig. Op de een of andere manier vond ze de kracht om bij hem weg te gaan. Het zou hem nooit meer lukken om haar terug te krijgen, wat hij ook zei, welke beloften hij ook deed. Ze was klaar met Dick. Hij was echter niet klaar met haar, bij lange na niet. Hij nam regelmatig contact met haar op, stelde eisen, bedreigde haar, zette haar onder druk, deed er alles aan om het haar zo moeilijk mogelijk te maken en haar leven te ruïneren. Nu was het iets over het appartement in Göteborg en de hypotheek, ze wist het niet precies omdat ze de verbinding had verbroken toen hij begon te schelden en had hem geblokkeerd, maar ze kon het toch niet loslaten.

Daarom was ze neerslachtig geweest toen ze hier kwam, hoewel ze gelukkig zou moeten zijn. Met haar leven, met Nils.

Die nacht hadden ze voor de eerste keer seks met elkaar gehad. Na afloop huilde ze in zijn armen. Ze vertelde hem hoe blij en dankbaar ze was dat ze elkaar hadden ontmoet. Dat ze zich zo veilig bij hem voelde, zo beschermd.

‘Ik vind het fijn om voor je te zorgen,’ fluisterde hij terwijl hij haar haar liefdevol streekte. Ze omhelsde hem zwijgend. Het was precies wat ze had willen horen.

De weken daarna woonde ze min of meer bij hem. Ze kwam vaker, bleef langer, nam voor een of twee dagen schone kleding mee, kreeg een plank, een lade, een eigen plek in zijn kledingkast. Ze had zijn ex-vrouw nog niet gezien of gesproken en Nils’ dochter wist van Angelica’s bestaan, maar leek het geen probleem te vinden dat haar vader een andere vrouw had ontmoet. Nils en zijn dochter hadden niet veel contact, in principe belden ze elkaar om de veertien dagen. Sinds Angelica regelmatig in het appartement verbleef, was zijn dochter nog nooit op bezoek gekomen, hoewel ze in Helsingborg woonde, op een afstand van nauwelijks twee uur.

Angelica liep het laatste stuk naar de portiekdeur. De tevreden glimlach moest nu verdwijnen en plaatsmaken voor ongerustheid en angst. Het was tijd voor de volgende stap. Vandaag was het Dick

gelukt om weer contact met haar op te nemen. Hij had gedreigd met de politie, een deurwaarder en dergelijke. Ze begreep niet alles wat hij had gezegd, maar het kwam erop neer dat hij van plan was om het appartement in Göteborg te verkopen en dat ze hem op de een of andere manier geld schuldig was.

Ze moest geschokt, wanhopig en in tranen het appartement in komen, ze had de troost nodig die alleen Nils haar kon geven. Die zou ze ook krijgen, maar ze zou niet kalmeren. Vanavond niet. Dick wilde 235.000 kronen hebben, een enorm bedrag. Waar moest ze dat vandaan halen?

Tot zover kon ze het plannen, daarna moest ze improviseren. In het beste geval zou Nils meteen aanbieden om haar het geld te lenen, zonder aan haar te twijfelen of haar na te trekken. Het was echter waarschijnlijker dat hij zou zeggen dat ze juridische bijstand nodig had en aangifte moest doen. Als dat zo was, dan moest ze proberen daartegen in te gaan, waarna ze hem langzaam en voorzichtig het idee moest laten krijgen dat hij in plaats daarvan degene kon zijn die haar hielp om voor eens en voor altijd bevrijd van Dick te zijn. Haar ridder op het witte paard die haar een lening gaf. Voor hem was het geen onoverkomelijk bedrag, voor haar bepaalde het de rest van haar leven.

In elk geval tot het volgende probleem opdook en ze meer geld nodig had.

Ze stak de sleutel in het slot, deed haar ogen dicht en voelde de tranen opwellen. Jezus, wat was ze goed.

Oefening baart kunst.

Toen ze haar ogen weer opende had ze nog een achtste seconde te leven. Op zijn hoogst. De kogel verliet het geweer met een snelheid van bijna achthonderd meter per seconde, meer dan twee keer zo snel als het geluid, waardoor ze de doffe knal niet hoorde voordat de kogel haar slaap binnendrong en ze dood in haar geliefde Kungsgatan neerviel.

Kerstin Neuman
Bernt Andersson
~~Angelica Carlsson~~
Aakif Haddad
Lars Johansson
Ivan Botkin
Annie Linderberg
Peter Zetterberg
Milena Kovacs

Het derde lijk, de derde moord.

Vanja keek de ambulance na, die zonder haast de versperring in de Kyrkogata passeerde, waar een aantal nieuwsgierigen achter het blauw-witte politiebandoon stond. Het groen-gele voertuig werd door meerdere telefoons gefotografeerd en gefilmd toen deze zonder zwaailicht en sirenes naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis met een mortuarium reed. Vanja wist niet waar dat was, ze kende de stad nog niet goed genoeg. Ursula wist het wel, zij was er geweest om zich een oordeel te vormen over de verwondingen van de twee eerdere slachtoffers. Het enige wat ze verder over hen wisten was wat ze op het politiebureau hadden gelezen nadat de plaatselijke politie het onderzoek officieel aan hen had overgedragen.

Het eerste slachtoffer, een achtenzestigjarige vrouw met de naam Kerstin Neuman, was doodgeschoten toen ze waarschijnlijk op weg was om de post uit de brievenbus bij de weg te halen. Dat was niet veel om mee verder te werken. Het huisje waarin ze alleen woonde lag afgezonderd, een kilometer of tien bij de plaats delict vandaan. Vanja beseftte dat Kerstin Neuman bewust voor die eenzaamheid had gekozen toen ze de zaak bestudeerde. Ze werd niet openlijk bedreigd, maar alle – of in elk geval heel veel – inwoners van Karlshamn wisten wie Kerstin Neuman was en wat ze had gedaan. Of liever gezegd waarbij ze betrokken was geweest, omdat ze nooit officieel aansprakelijk was gesteld voor het busongeluk.

Het tweede slachtoffer heette Bernt Andersson en was drieënvijftig jaar, maar zag er minstens tien jaar ouder uit op de foto die in hun provisorische kantoor op het politiebureau aan het prikbord hing. Dat was het gevolg van een hard leven. Hij was jarenlang verslaafd geweest aan het meeste waaraan je verslaafd kon raken.

Volgens de personen die hem af en toe tegenkwamen als hij rondzwierf door Asarum, waar hij woonde, was dat de laatste tijd voornamelijk alcohol geweest. Hij was een bekende van de plaatselijke politie, had talloze nachten in de dronkemanscel doorgebracht, was opgepakt voor het verstoren van de openbare orde en was aangeklaagd voor kleine drugsdelicten, maar was er altijd van afgekomen met geldboetes. Er was tevens een aantal keren aangifte tegen hem gedaan vanwege diefstal en mishandeling van de verschillende vrouwen bij wie hij een bepaalde tijd had gewoond.

Hij was echter nooit veroordeeld.

Drie dagen nadat Kerstin Neuman was doodgeschoten, hadden ze hem liggend op een van de toestellen van een outdoor fitnessveld aan de rand van een bosgebied gevonden. Hij was in zijn slaap beschoten en was onmiddellijk dood geweest. In beide gevallen bleek hetzelfde geweer gebruikt te zijn.

Na deze tweede moord was het Krista Kyllönen, het hoofd van het plaatselijke politiedistrict, gelukt om haar superieuren bij Regio Zuid ervan te overtuigen om de afdeling Moordzaken van de Nationale Recherche in te schakelen. Dat was ongebruikelijk als een onderzoek nauwelijks een week oud was, maar het ging in beide gevallen om een sluipschutter, er waren geen getuigen en behalve de kogels was er geen technisch bewijs, geen lege hulzen die waren achtergelaten, geen bandensporen, niets verdachts op de paar bewakingscamera's die in de stad hingen.

Ze hadden niets om mee te werken en hadden hulp nodig.

Het was overdreven om te zeggen dat ze naar een angstige stad waren gekomen, maar door deze derde dodelijke schietpartij binnen acht dagen zouden de ongerustheid en de angst zonder enige twijfel toenemen, en dan was de woede nooit ver weg. Vanja zuchtte. Deze situatie kon zich gemakkelijk tot een nachtmerrie ontwikkelen, maar dat mocht niet gebeuren. Er waren ogen op haar gericht. Dit was haar eerste grote onderzoek sinds ze in december de leiding van de afdeling Moordzaken van de Nationale Recherche had overgenomen.

Sinds ze Torkel verving.

Ze keek achter zich naar de straat en de versperring bij de dichtstbijzijnde kruising met de Södra Fogdelyckegata. Vanja wist niet wat *fogdelycka* was en of het wel echt bestond. Het klonk verzonnen. Ook op die plek stonden nieuwsgierigen, maar niet zoveel, en niet iedereen had een telefoon in zijn hand. Ze stonden verder bij de plaats delict vandaan en het was minder gemakkelijk om foto's te maken die veel meer lieten zien dan een gewone straat in een provinciestad. Misschien konden ze Ursula erop krijgen, die op haar hurken zat om de plek te fotograferen waar het slachtoffer, dat volgens het rijbewijs in haar jaszak Angelica Carlsson heette en negenendertig was, had gelegen.

‘Vanja.’

Ze draaide zich om en zag Carlos naderen. Het was begin april en de zon ging weliswaar onder, maar het was niet koud, in elk geval niet zo koud als je zou denken wanneer je Carlos Rojas zag. Hij droeg een muts die hij tot over zijn oren had getrokken, gevoerde handschoenen en een sjaal onder het dikke exclusieve donzen jack waarvan Vanja wist dat daaronder een gebreide trui, een flanel overhemd en een T-shirt zaten. Ze was er vrij zeker van dat hij ook een lange onderbroek onder zijn merkspijkerbroek droeg.

Carlos was de nieuwste versterking van het team. De eerste keer dat ze hadden samengewerkt was in Uppsala geweest, toen ze jacht maakten op een serieverkrachter. Vanja probeerde niet te denken aan die weken in oktober van drieënhalft jaar geleden en hoe weinig het had gescheeld dat ze zelf een van de slachtoffers was geworden. Het was vreselijk geweest en een van de merkwaardigste zaken waarnaar ze ooit onderzoek had gedaan. Daar had ze, net als de anderen van Moordzaken, Carlos ontmoet. Toen Torkel stopte – was gedwongen om te vertrekken, corrigeerde ze zichzelf – hadden ze versterking voor het team gezocht. Het werd Carlos. Hij was gemakkelijk om mee samen te werken, was slim, en werkte hard en zorgvuldig. Eigenschappen die Vanja waardeerde, vooral nu ze eindverantwoordelijk was voor alle onderzoeken die bij hun

afdeling belandden. Maar hij had het koud, altijd, ongeacht de temperatuur.

‘Wat is er?’ vroeg ze toen hij bij haar was.

‘Ik heb daar met een vrouw gepraat,’ zei hij en hij wees naar de klokkentoren die een stukje verderop stond, boven op de heuvel achter een zwart smeedijzeren hek aan de overkant van de straat. ‘Ze zegt dat ze het schot gehoord heeft.’

‘Gehoord?’

‘Gehoord. Wil je met haar praten?’

Vanja dacht even na. Wilde ze dat? Ze vermoedde dat het enige wat ze te weten zou komen was dat de vrouw een knal had gehoord, maar ze had geen keus. Ze moest iedere steen omdraaien...

Ze volgde Carlos naar de beige gepleisterde kleine stenen toren waarvan je zou denken dat hij naast een kerk stond, maar die eenzaam op de heuvel troonde. Het dichtstbijzijnde kerkgebouw stond een half huizenblok verder weg. Op het gazon groeiden groepjes gele narcissen, die bijna bloeiden. Het voorjaar is hier verder dan in Stockholm, dacht Vanja, waardoor ze zich een gepensioneerde voelde. Het was iets wat haar vader zou kunnen zeggen. Een van haar vaders dus, die Valdemar heette. Degene van wie ze had gedacht dat ze hem nooit zou laten gaan, wat er ook gebeurde, maar met wie ze na veel problemen, leugens en onthullingen geen contact meer wilde.

Het maakte het ook niet bepaald gemakkelijker dat hij in de gevangenis zat.

In plaats daarvan was Sebastian Bergman, de man die ze al jarenlang uit alle macht uit haar leven probeerde te weren, degene met wie ze af en toe contact opnam. Ze hadden de laatste tijd vreemd genoeg een bijna normale relatie gekregen. Het was merkwaardig dat het leven zulke verschillende wegen kon inslaan. Dat had met haar dochter Amanda te maken, Sebastians kleinkind, die in juli drie zou worden. Vanja verdrong haar gedachten en onderdrukte het verlangen naar haar dochttertje, dat naar boven kwam zodra ze aan haar dacht, wat vaak gebeurde.

Ze naderden de vrouw die met een bruin geruite boodschappenkar naast zich op hen wachtte. Ze was een vijftiger met een korte ongelijke coupe waarvan Vanja vermoedde dat die het resultaat was van een ontmoeting met een schaar voor de badkamer-spiegel thuis. Ze droeg schone, niet versleten kleding, maar maakte toch een enigszins sjofele indruk. In één hand had ze een gripper en Vanja zag dat haar boodschappenkar halfvol met lege blikjes en plastic flessen zat. Ze stelde zich voor en vroeg de vrouw om haar verhaal te vertellen.

‘Ik heb het al tegen hem gezegd,’ zei ze met een knikje naar Carlos. ‘Ik liep hier, er komen hier ’s avonds veel jongeren dus is het een goede plek om blikjes te vinden, en toen hoorde ik een knal.’

Vanja vloekte inwendig. Ze had Carlos dit moeten laten afhandelen. Prioriteiten stellen. Delegeren. Daar was Torkel goed in geweest. ‘Een knal?’

‘Een soort schot.’

‘Weet u waar het vandaan kwam?’

‘Nee, het echode als het ware tussen de gebouwen.’

Vanja keek om zich heen. Er was niet echt een ‘tussen de gebouwen’. Aan het begin van de straat stonden twee lage houten panden en op een meter of dertig afstand van het parkachtige gebied waar ze stonden zag ze een groot rood gebouw waarop in grote letters PAROCHIEGEBOUW stond. Verder zag ze nog een statig stenen gebouw van drie verdiepingen aan de Kungsgata. Er was niets waartegen het geluid had kunnen weerkaatsen.

‘Hebt u iemand zien wegrennen?’

‘Nee.’

‘Niemand die zich verplaatste, ook al rende hij niet? Geen auto die wegreed?’

‘Nee, maar ik heb de knal gehoord.’

‘Bedankt, mijn collega schrijft uw gegevens op voor als we contact met u willen opnemen. Bedankt voor de hulp.’

Vanja keek om zich heen terwijl ze terugliep. Waar kon het schot vandaan zijn gekomen? Van een van de gebouwen op de kruising

die was afgezet? Misschien. Het schot kon eventueel ook afkomstig zijn geweest vanaf een plek in het parkachtige gedeelte, maar dat was onwaarschijnlijker. Er waren weinig bomen om zich achter te verstoppen en geen grote dichte struiken, wat in het daglicht een risico met zich meebracht. Het had trouwens ook geen zin om daarover te speculeren, ze kenden de hoek van het schot niet en zouden daar waarschijnlijk ook nooit achter komen omdat ze niet wisten hoe Angelica Carlsson stond toen ze doodgeschoten werd. Er stak een sleutel in het slot toen ze haar vonden, wat erop wees dat ze de blauwe portiekdeur wilde openen om naar binnen te gaan. Als ze ervoor had gestaan, was het schot van rechts gekomen. Vanaf de Södra Fogdelyckegata dus...

Moest ze een paar mensen langs de deuren laten gaan in het gele stenen gebouw op de kruising dat uitzicht bood op de plaats delict? Wat zou Torkel in deze situatie doen?

Ze had nog geen beslissing genomen toen Billy de blauwe portiekdeur opende en met snelle stappen naar haar toe liep. 'Ik weet waar ze naartoe ging.'

Zodra Vanja het appartement op de tweede verdieping binnenliep kreeg ze het gevoel dat Angelica hier niet had gewoond. Ze was door de jaren heen in heel veel woningen geweest – van slachtoffers, familieleden, daders – en van dit appartement had ze meteen het gevoel dat er geen vrouw woonde. Ze kon haar vinger er niet goed op leggen, maar het voelde... klaar. Alsof iemand naar een meubelzaak was gegaan, alles had gekocht wat hij nodig had, niet meer en niet minder, en het daarna wel goed had gevonden. Het was niet afgemaakt, er was geen eigen stempel op gedrukt, er was niets aan toegevoegd of weggehaald. Het was gewoon goed op een manier waarvan Vanja dacht dat dat niet bij een vrouw paste. Misschien was ze bevooroordeeld, maar het appartement voelde als een snelle – mannelijke – oplossing na een scheiding.

Op de bank zat de man over wie Billy had verteld dat hij Nils Fridman heette. Hij was tegen de zestig, droeg een beige chinobroek en een geruit overhemd, en had haar dat zowel grijs als dunner begon te worden. Op de glazen plaat van de salontafel stond een onaangeroerd glas water en de tranen stroomden over zijn bleke wangen. Zijn armen hingen zwaar langs zijn lichaam, zijn schouders waren krom en hij leek al zijn kracht nodig te hebben om rechtop te blijven zitten. Vanja vertelde opnieuw wie ze was en vroeg of hij in staat was om een paar vragen te beantwoorden. Nils knikte, schraapte zijn keel en haalde een stoffen zakdoek tevoorschijn van de soort waarvan Vanja dacht dat niemand onder de tachtig die nog gebruikte. Hij veegde zijn natte wangen droog, snoot zijn neus en stopte de zakdoek weer in zijn zak.

‘Klopt het dat de vrouw die we buiten aangetroffen hebben Angelica Carlsson heette?’ vroeg Vanja terwijl ze op het puntje van de enige stoel in de kamer ging zitten.

‘Ja.’ De tranen sprongen weer in zijn ogen toen hij haar naam hoorde, maar de zakdoek bleef in zijn zak.

‘Ze was onderweg naar jou?’ Het was opnieuw eerder een bewering dan een vraag en ze kreeg een bevestigend knikje bij wijze van antwoord.

‘Woonde ze hier? En hoe kende je haar?’

Nils haalde zijn neus op, slikte een paar keer alsof hij er zeker van wilde zijn dat zijn stem hem niet in de steek zou laten en keek met zijn betraande ogen naar Vanja. ‘We hadden een relatie,’ zei hij met een dikke stem. ‘Ze sliep hier regelmatig.’

‘Waar woonde ze als ze hier niet was?’ vroeg Vanja. Ze zag vanuit haar ooghoeken dat Billy aantekeningen begon te maken.

Nils haalde diep adem voordat hij antwoord wilde geven maar aarzelde, dacht na en fronste zijn voorhoofd. ‘Ze... ze had een appartement in Bräkne-Hoby... in de gemeente Ronneby. Daar ergens...’

‘Ben je nooit bij haar thuis geweest?’

‘Nee, we waren meestal hier. Of liever gezegd, we waren altijd hier als we niet ergens naartoe waren.’ Hij sprak de laatste woorden langzaam uit, alsof hij ineens beseftte dat het een beetje vreemd was dat hij nog nooit bij Angelica thuis was geweest en zelfs niet wist waar ze woonde.

‘Hoelang hebben jullie een relatie gehad?’

‘We hebben elkaar eind december ontmoet, via een datingsite.’

‘Bijna vier maanden dus.’

‘Ja.’

‘Maar je bent nooit bij haar thuis geweest?’

‘Nee.’

Vanja wierp een snelle blik op Billy. Dat Nils nooit in Angelica’s woning was geweest, wees erop dat ze hem daar niet wilde hebben en dat ze hem daar niet wilde hebben kon betekenen dat ze iets verborg, dat er iets was wat Nils niet mocht weten.

‘Weet je het adres?’

‘Nee, helaas niet.’

‘We vinden het wel, dat is geen probleem.’ Vanja zweeg even en keek naar de verdrietige man in het besef dat de volgende vraag nog moeilijker voor hem zou zijn. Ze boog zich naar voren en ging iets zachter praten. ‘Kun je iets over haar vertellen waaruit we kunnen concluderen waarom ze vermoord is?’

Nils schudde zijn hoofd weer en de tranen begonnen opnieuw over zijn wangen te stromen, alsof hij het niet kon verdragen om er iedere keer aan herinnerd te worden dat ze dood was. Hij haalde zijn zakdoek tevoorschijn en herhaalde de procedure van daarnet: tranen drogen, neus snuiten, zakdoek in zijn zak stoppen. Vanja betrapte zichzelf erop dat ze zich afvroeg of er een systeem was om het oude snot niet in zijn ogen te wrijven, maar verdrong de gedachte. Ze moest zich concentreren op wat belangrijk was.

‘Heeft de dader de twee andere slachtoffers ook doodgeschoten?’ vroeg Nils uiteindelijk moeizaam.

‘Misschien wel,’ gaf Vanja toe. ‘Heeft ze nooit gezegd dat ze bedreigd werd of het gevoel had dat ze geobserveerd werd of iets dergelijks? Heeft ze je nooit zoiets verteld?’

‘Ze had inderdaad problemen met Dick,’ zei Nils nadenkend.

‘Wie is Dick?’

‘Een ex-vriend met wie ze in Göteborg samengewoond heeft en die het haar af en toe nog steeds moeilijk maakte.’

‘Op welke manier?’

‘Hij belde om te zeggen dat ze hem geld schuldig was en dreigde met de politie en deurwaarders en dergelijke.’

Vanja keek weer naar Billy en beseftte dat ze hetzelfde dachten toen hij zijn telefoon pakte om Dick na te trekken.

Hij liep weg en draaide zich in de deuropening om. ‘Weet je zijn achternaam?’

‘Nee, ze zei alleen Dick.’

‘Oké, bedankt.’

Vanja zweeg een tijdje en dacht na. Een ex-vriend was nooit een goed teken. Veel vrouwen werden bedreigd, mishandeld of zelfs vermoord door mannen met wie ze een relatie hadden of hadden gehad. Veel te veel. Elk jaar.

Een jaloerse ex was absoluut niet onmogelijk.

Maar was er in dat geval een link met de anderen of waren de eerste twee moorden bedoeld om te verbergen dat Angelica het echte slachtoffer was geweest? Nu Vanja haar gedachten in zichzelf onder woorden bracht, klonk het geforceerd en nogal vergezocht. Ze wisten te weinig, om te beginnen over Angelica, maar eigenlijk over alles. Ze wisten niets.

‘Was er nog iets anders wat op haar drukte of waar ze zich zorgen over maakte?’

‘Nee, ze was altijd zo opgewekt... zo liefdevol en mooi...’ Zijn stem liet hem opnieuw in de steek en deze keer kon hij zijn snikken niet meer inhouden.

Vanja keek vluchtig naar hem; ze vermoedde dat Nils Fridman hen niet verder kon helpen. Niet op dit moment in elk geval. ‘Is er iemand die we kunnen bellen, iemand die hiernaartoe kan komen om je gezelschap te houden?’ vroeg ze terwijl ze opstond van de stoel, klaar om het bezoek te beëindigen. Tot haar grote opluchting schudde Nils opnieuw zijn hoofd. Ze wilde zo snel mogelijk naar hun kantoor in het statige gebouw aan de Erik Dahlbergsväg terug. Ze moest alleen zijn, nadenken, een strategie met betrekking tot de aanpak van het onderzoek bedenken. Ze was voor het eerst verantwoordelijk voor een onderzoek en voelde zich daardoor onder druk staan.

Het was erg genoeg dat ze drie slachtoffers hadden.

Een vierde wilde ze tot elke prijs voorkomen.